

Handlingsplan for

Flere i arbejde

September 2002

**Handlingsplan for
Flere i arbejde**

Tryk: Brdr. Hilfling
ISBN 87-90962-47-8
Oplag: 5.000

Web: www.bm.dk
ISBN 87-90962-48-6

Design: Beskæftigelsesministeriet
Foto: Benjamin Hesselager

Udgivet September 2002
Publikationen kan bestilles hos
Beskæftigelsesministeriet
Holmens Kanal 20
1060 København K
Tlf. 33 92 59 00
www.bm.dk

Handlingsplan for

Flere i arbejde

Indledning

Regeringen har en stor udfordring i at sikre en stigende beskæftigelse. Fremover bliver vi flere ældre og færre unge. Derfor er det helt afgørende, at vi får mange, mange flere personer ind på arbejdsmarkedet i de kommende år.

For at få en bedre offentlig service og skattelettelser til at gå hånd i hånd med en sund økonomisk politik må vi sørge for, at virksomhederne kan få det nødvendige antal kvalificerede medarbejdere. Allerede i dag er ledigheden lav, og der meldes om mangel på kvalificeret arbejdskraft på mange virksomheder.

Vi skal udnytte, at vi nu har en enestående chance for at få de lidt svagere ledige ind på arbejdsmarkedet. Vi skal have fat i de ledige, som mangler fodfæste på arbejdsmarkedet. Vi skal have fat i de ledige, som efter utallige afslag har opgivet nogensinde at få et job. Vi skal have fat i de ledige, som ”systemet” i misforstået hjælpsomhed har fredet.

Alle, der kan arbejde, skal have et reelt tilbud om beskæftigelse, og de skal være forpligtet til at acceptere tilbuddet, også selv om der ikke lige er tale om drømmejobbet.

Lykkes det os ikke nu, hvor både virksomheder og den offentlige sektor mangler arbejdskraft, at skabe mulighed for, at svage ledige kan vinde fodfæste på arbejdsmarkedet, så risikerer vi at komme til at stå med en gruppe, som aldrig kommer i arbejde og bliver i stand til at forsørge sig selv. Det er der ingen af os, der er tjent med.

Vi har som velfærdssamfund en stærk forpligtigelse til at skabe rammerne for, at også de lidt svagere ledige får en chance for et liv med arbejde og selvforsørgelse.

Derfor er det vigtigt, at mennesker, der står uden for arbejdsmarkedet, får en chance for at komme ud på virksomhederne og præsentere sig og vise, hvad de kan. I den periode, hvor de søger at genvinde fodfæstet på arbejdsmarkedet, er det helt naturligt, at det offentlige spæder til med tilskud. Men når de har bevist, at de kan udføre almindeligt arbejde og deltage på arbejdspladsen på lige fod med deres kolleger, så skal de selvfølgelig ansættes på almindelige vilkår og have overenskomstmæssig løn. Princippet må være, at arbejdsgiverne betaler for den arbejdskraft, de får.

Visionen er et enstrengt arbejdsmarkedssystem. Målet er én fælles indgang for alle ledige.

I dag deles de ledige op efter, om de er medlem af en a-kasse eller ej. Har man forsikret sig i en a-kasse, så er det på arbejdsformidlingen, man skal henvende sig, hvis man bliver ledig. Er man ikke forsikret, så er det hos kommunen, man skal henvende sig.

De tilbud, der er til de ledige, bør være uafhængige af, om man er forsikret eller ej. Ligesom der er kontanthjælpmødtagere, der er arbejdsmarkedssparate, er der også forsikrede ledige, som ikke umiddelbart erparate til at tage et arbejde.

Derfor vil man kunne opnå en enkelt og mere målrettet indsats ved at samtænke de bedste og mest effektive dele af det kommunale system og det statslige AF-system. Den opgave agter regeringen at tage fat på.

Mål med en ny beskæftigelsespolitik

Regeringen har sat sig som mål, at beskæftigelsen skal øges med 87.000 personer i perioden frem til 2010. De 20.000 skal komme fra et fald i ledigheden. Resten skal komme ved, at vi øger arbejdsstyrken.

Skal danskerne nu til at arbejde endnu mere, vil nogen måske spørge. Svaret er både ja og nej. Det er klart, at hvis vi hver især tog et ekstra nap, så ville det bidrage til arbejdsudbuddet.

Forenklet sagt kan vi øge det effektive arbejdsudbud på tre måder: Enten ved at de personer, der er i arbejde, arbejder mere eller bliver længere på arbejdsmarkedet. Eller ved at personer, der er ledige, kommer i beskæftigelse. Eller ved, at personer, der er uden for arbejdsmarkedet, kommer i beskæftigelse og dermed ind i arbejdsstyrken. Vi er nødt til at satse på alle fronter.

Vi skal først og fremmest blive bedre til at formidle ordinært arbejde, og vi skal gøre det mere økonomisk attraktivt at uddanne sig og få et arbejde. Vi skal motivere flere unge til at blive hurtigere færdige med deres uddannelser og komme i arbejde. Vi skal gøre det mere attraktivt for ledige over 50 år at blive længere på arbejdsmarkedet. Og vi skal blive bedre til at integrere flygtninge og indvandrere på det danske arbejdsmarked.

Målet om stigende beskæftigelse er indenfor rækkevidde. Der er fortsat et potentiale for at nedbringe ledigheden og antallet af personer på offentlig forsørgelse, som står udenfor arbejdsstyrken.

På trods af det store ledighedsfald i 90'erne er der således fortsat omkring 300.000 personer, der modtager overførselsindkomst i dagpengesystemet og kontanthjælpssystemet. Der er fortsat alt for mange marginaliserede, dvs. ledige med relativt langvarig og vedvarende ledighed. De ledige over 50 år er overrepræsenteret i dagpengesystemet. Der er således fortsat over 40.000 forsikrede ledige over 50 år. Ledige indvandrere er fortsat en stor gruppe i kontanthjælpssystemet. Omkring 45.000 indvandrere og efterkommere er således på kontanthjælp.

Der er således en betydelig arbejdskraftreserve blandt de ledige. Den reserve skal vi bruge. Det er i samfundets og arbejdsmarkedets interesse, og det er i den enkeltes interesse. Der er i mange tilfælde tale om mennesker, som kun har ledighed som problem. Nogle mangler kvalifikation og erfaring. Andre har opgivet at få et job og indstillet sig på tidlig tilbagetrækning eller en tilværelse på passiv forsørgelse.

Der skal derfor gøres en ekstra indsats for at få disse grupper bedre integreret på arbejdsmarkedet. Alle ledige, der kan, skal i job og ud af passiv forsørgelse. Både af hensyn til arbejdsmarkedet og af hensyn til den enkelte ledige. Derfor skal det sikres, at det kan betale sig at arbejde, og at der er de rigtige tilbud og den rette service til den enkelte ledige.

For at indfri målsætningen må der stilles krav til både ledelsen og medarbejderne på virksomhederne og til de ledige. Virksomhederne skal åbne arbejdspladsen også for de lidt svagere. De ledige skal stå aktivt til rådighed for arbejde, de skal søge en bred vifte af job, og de skal være villige til også at tage et job, selv om det ikke lige er drømmejobbet.

Både samfundet, kommunen og den enkelte har en interesse i, at det lykkes at få flere i arbejde. Det er til gavn for den enkelte at deltage aktivt og være selvforsørgende. Kommunerne opnår en økonomisk forbedring på 50-60.000 kr. hver gang en langvarig kontanthjælpsmodtager kommer i fast beskæftigelse. Og samfundet opnår et mere velfungerende arbejdsmarked og dermed mulighed for fremgang i velfærden. Med de nuværende konjunkturer skal der tænkes nyt, så beskæftigelse bliver en reel mulighed for alle.

Initiativerne i ”Flere i arbejde” vil alle understøtte regeringens beskæftigelsespolitiske målsætninger og dermed ønsket om at skabe grundlag for en væsentlig stigning i beskæftigelsen, om end der fortsat er et stykke vej tilbage.

”Flere i arbejde” er kun første trin i regeringens bestræbelser for at realisere beskæftigelsesmålsætningen, og vil blive fulgt op ad initiativer, der sikrer at:

- Målet om øget effektivt arbejdsudbud nås
- Tilskyndelsen og muligheden for at deltage i arbejdsstyrken øges
- Visionen om et enstrengt arbejdsmarkedssystem kan realiseres
- Det bedre kan betale sig at arbejde

Derfor skal vi bl.a. også se på, hvordan vi med andre virkemidler kan give et mere effektivt arbejdsudbud: Lavere skat på arbejde. Mindre sygefravær. Bedre incitamenter for ledige over 50 år til at blive længere på arbejdsmarkedet. Bedre muligheder for at handicappede kan komme i job. Færre barrierer i form af samspilsproblemer mellem forskellige offentlige ydelser. Hvordan unge kommer hurtigere gennem uddannelsessystemet. Hvordan kvaliteten løftes i uddannelsessystemet.

Herudover vil effekterne på integrationsområdet blive fulgt nøje med henblik på at vurdere om yderligere initiativer er påkrævet.

Handlingsplanen skønnes på sigt at give anledning til et løft i beskæftigelsen på 9.000 - 14.000 personer.

Principper for ”Flere i arbejde”:

”Flere i arbejde” vil tage et første skridt hen imod et forenklet arbejdsmarkedssystem, der samtidig vil føre til væsentlige kvalitets- og effektivitetsforbedringer i forhold til den eksisterende arbejdsmarkedsindsats. En samtænkt indsats – og på sigt et samtænkt system - for alle ledige er væsentligt for at opfylde målsætningen om et effektivt arbejdsmarked med stigende beskæftigelse.

Flere i arbejde bygger på følgende 8 principper:

1. Det skal kunne betale sig at arbejde
2. Ledige har ret og pligt til tilbud om aktivering og til at tage imod formidlet arbejde
3. Ledige skal stå til rådighed for arbejdsmarkedet
4. Ledige med samme problemer skal have samme tilbud
5. Ledige skal ikke behandles som klienter
6. Ledige skal have flere og mere målrettede tilbud, som tager sit afsæt i den enkeltes kvalifikationer og ressourcer
7. Beskæftigelse er altid målet. Aktivering er midlet.
8. Opkvalificering af de ledige skal rettes direkte mod behovene på arbejdsmarkedet.

Visionen er et enstrengt arbejdsmarkedssystem

I dag er indsatsen for de ledige afhængig af, om den ledige er forsikret eller på kontanthjælp. Initiativer til løsning af den enkeltes ledighedsproblem foregår derfor enten i regi af Arbejdsformidlingen (AF) eller i kommunen, uanset hvilke behov, den enkelte ledige har.

I dag er der i for høj grad vilkårlighed i, om kommunerne vurderer de ledige kontanthjælpsmodtagere som arbejdsmarkedsparete og tilmelder dem til AF med henblik på formidling af arbejde. Tilsvarende vil der være ledige i dagpengesystemet, som ikke fuldt ud er parate til et arbejde. Nogle kan have andre problemer, og derfor have behov for en mere tværgående indsats med andre redskaber end dem, AF råder over. Her har kommunerne en række styrker og erfaringer med initiativer, som skal kunne benyttes også i forhold til udsatte forsikrede ledige.

Regeringen vil derfor arbejde frem mod et enstrengt arbejdsmarkedssystem, hvor muligheder for at tænke indsatsen på tværs bliver langt mere synlige og operationelle i forhold til de konkrete behov hos den enkelte ledige.

Målet er en fælles indgang, hvor alle skal henvende sig, hvis de bliver ledige, og hvor planlægning og gennemførelse af arbejdsmarkedsindsatsen skal ske med udgangspunkt i den enkelte og i samarbejde med den ledige.

Herved opnås de bedste betingelser for at få ledige tilbage i job. De ledige, der kan tage et job i morgen, skal blot have formidlet et job eller hjælp til at søge arbejde. De, der mangler kvalifikationer, kan tilbydes uddannelse eller praktik på en virksomhed. De, der mangler jobberfaring, skal i praktik eller jobtræning på en privat eller offentligt virksomhed. Og de, der har problemer ud over ledighed, skal have den støtte og hjælp, der gør dem i stand til at kunne tage et job. I den fremtidige indsats er de eksisterende systemgrænser brudt ned til fordel for en indsats, der er mere konkret og målrettet i forhold til den enkelte.

Det vil tage tid at udforme et enstrengt arbejdsmarkedssystem. Men regeringen vil allerede nu sikre en mere målrettet beskæftigelsespolitik og samtidig tage meget væsentlige skridt til harmonisering: Den røde tråd i regeringens handlingsplan "Flere i arbejde" er en gennemgribende harmonisering af regelsættet for forsikrede ledige og kontanthjælpsmodtagerne. Hermed er der etableret et solidt fundament for et fremtidigt enstrengt arbejdsmarkedssystem.

Allerede i dag er der mange steder i landet et godt samarbejde mellem kommuner og AF. Sådanne initiativer bør styrkes de kommende år. Erfaringerne viser, at hvis der er vilje til samarbejde på tværs af "systemerne", så kan det sagtens lade sig gøre.

Konkret foreslås følgende:

- Alle ledige – både forsikrede og ikke-forsikrede - vurderes fremover efter samme principper og samme visitationsmodel:

- Vurderingen skal altid tage udgangspunkt i en dialog med den enkelte ledige, således at individuelle og kvalitative forhold inddrages mest muligt
 - Vurderingen skal ske med udgangspunkt i arbejdsmarkedets behov
 - Vurderingen skal understøttes af statistisk viden om forskellige gruppers lediges muligheder på arbejdsmarkedet
 - Vurderingen skal IT-understøttes og anvendes på tværs af organisatoriske rammer i kommuner og AF-regioner.
- Der skal etableres et fælles digitalt datagrundlag på tværs af kommuner, regioner og andre aktører, som skal bidrage til afbureaukratisering og til at give indsatsen et kvalitets løft. Den ledige og virksomhederne skal kun afgive oplysninger én gang, og vidensdeling mellem myndighederne skal bidrage til større overblik og bedre koordination.
 - Der skal sikres midler til et styrket samarbejde mellem AF, kommunerne og andre aktører for at styrke sammentænkningen af det social- og arbejdsmarkedspolitiske system.
 - De regler, der gælder for kontanthjælps- og dagpengemodtagere, skal harmoniseres og forenkles. Sigtet er en fælles lov om "Aktiv beskæftigelsespolitik".

Hurtigere og direkte i arbejde

Den hidtidige indsats har bygget på nogle grundlæggende principper, som skal videreføres og styrkes gennem nye mere fleksible og enkle metoder. De ledige skal stå aktivt til rådighed for beskæftigelse, jobsøgning og jobformidling, og de ledige skal have ret og pligt til aktive tilbud.

I forhold til i dag, skal indsatsen gøres langt mere fleksibel, og fokus skal rettes mod den direkte vej til beskæftigelse. De fleste kender historier om ledige, der er endt i hovedløs aktivering. Enten kan de ikke se meningen med det tilbud de deltager i. Eller de har gentagne gange deltaget i forskellige tilbud uden, at det har bragt dem tættere på job.

Det vil regeringen gøre op med. Den enkelte skal i centrum i en aktiv beskæftigelsespolitik. Den enkeltes motivation og styrker skal udnyttes.

Der er også alt for meget fokus på længden af aktiveringsforløb fremfor indhold og kvalitet i forløbet. Princippet om ret og pligt til aktivering bør opretholdes, fordi det er et sundt princip at kombinere rettigheder og pligter for den enkelte, men aktiveringen skal være langt mere fleksibel. Det afgørende er ikke hvor meget, og hvor længe de ledige er i aktivering. Det afgørende er, at aktiveringen bringer den ledige tættere på et job.

I den hidtidige indsats har aktivering haft meget høj prioritet. Der er imidlertid nu behov for at foretage et fokusskift i beskæftigelsesindsatsen: Kræfterne og ressourcerne skal bruges på at få de ledige i arbejde og ikke på at det ene aktiveringsforløb efter det andet. Derfor skal aktiveringskravene omlægges til fordel for større krav til indsatsen for at få de ledige direkte i arbejde. Der skal mere kontakt, sparring og vejledning til. Aktivering skal nedtones og erstattes af målrettet kontakt med den ledige om jobsøgning og jobformidling.

Det styrkede kontaktforsøg skal være et personligt kontaktforsøg for alle ledige med AF eller kommunerne. Kontaktforsøget skal tilrettelægges fleksibelt under hensyntagen til den enkelte lediges behov og kvalifikationer. Det skal sikres, at alle muligheder for at formidle job er udtømte, før der gives et aktivt tilbud. For korttidsledige er målet i kontaktforsøget således at afkorte søgeperioden og få den ledige tilbage i ordinært job. For længerevarende ledige er målet at sikre høj grad af selvforsørgelse og arbejdsmarkedstilknytning for at komme tilbage i ordinær beskæftigelse.

Det intensiverede kontakt- og formidlingsforløb vil kræve en ekstra ressourceindsats. Ressourcer skal flyttes fra aktivering til kontaktforsøg og formidling. Andre aktører skal inddrages systematisk i kontakt- og jobformidlingsindsatsen.

Elementer i et individuelt, intensiveret kontaktforsøg:

- Alle ledige omfattes af et individuelt tilpasset kontaktforløb. Målgruppen er alle dagpengemodtagere, kontanthjælpsmodtagere, modtagere af introduktionsydelse, modtagere af starthjælp og revalidender.
- Der skal gennem hele ledighedsforløbet være kontakt med den ledige minimum hver 3. ydelsesmåned i form af personligt fremmøde. Under aktive tilbud kan kontakten foregå digitalt eller telefonisk, hvis dette skønnes uproblematisk.
- Den personlige kontakt hver 3. måned er et minimumskrav. Kontakten med den ledige skal være hyppigere, hvis der er risiko for, at den ledige ikke selv kan finde fodfæste på arbejdsmarkedet, eller hvis der er tale om ledige indenfor særlige flakkehalsområder
- Andre aktører skal inddrages i kontakt- og jobformidlingsarbejdet
- For arbejdsmarkedsparete ledige er udgangspunktet for kontaktforløbet i det første ydelsesår primært jobsøgning og formidling. For ikke-arbejdsmarkedsparete er sigtet så høj grad af selvforsørgelse som muligt.
- Kontaktforløbet kan tilrettelægges fleksibelt og kan eksempelvis bestå af et eller flere af følgende elementer - afklaringssamtale om den lediges kvalifikationer og jobmuligheder, støtte til udformning af ansøgninger, formidlingssamtaler hos arbejdsgivere, kurser i jobsøgning, besøg på forskellige arbejdspladser med henblik på afklaring af jobønsker, vejledning i brug af selvbetjeningsredskaber, m.v.
- Kontaktforløbet fortsætter gennem hele ledighedsforløbet, indtil den ledige er kommet i arbejde.
- Arbejdsmarkedsparete ledige skal melde sig til AF. Det skal kunne foregå digitalt. Al til- og framelding skal foregå digitalt enten via a-kassen, kommunerne eller som selvbetjening. Kan en ledig ikke selv forestå til- og afmelding, bistår a-kassen, kommunen og AF.
- Alle arbejdsmarkedsparete ledige skal lægge deres CV i CV-banken hurtigst muligt, og senest inden for den første måned. Det er en del af rådighedsforpligtigheden. a-kasser, AF og kommuner sikrer, at data i CV'erne er dækkende og har den fornødne kvalitet. a-kasser, kommuner eller AF hjælper de ledige, der ikke selv kan lægge deres CV ind. Den ledige underskriver med digital signatur en tro og love erklæring ift. oplysningerne i CV'et.
- Som led i kontaktforløbet skal der altid i samarbejde mellem den ledige og AF/kommunen udarbejdes en handlingsplan. Dette gælder forsikrede og ikke-forsikrede, arbejdsmarkedsparete og ikke-arbejdsmarkedsparete. Myndigheden skal altid udarbejde en handlingsplan når den ledige får et aktiveringstilbud. Handlingsplanen skal som minimum indeholde en klar beskrivelse af, hvad målet med indsatsen er. For modtagere af introduktionsydelse har regeringen fra 1. juli 2002 fået indført et krav om, at der udarbejdes en individuel kontrakt.

En ny moderne job- og CV-bank - "Jobnet.dk"

Erfaringer viser, at der er for lidt kontakt mellem AF, a-kassen eller kommunen og den ledige. De ledige modtager også i for begrænset omfang konkrete tilbud om job. Der skal derfor skabes et jobforum, som får de ledige tættere på de konkrete job.

Med "Jobnet.dk", som er en moderniseret job- og CV-bank, får de ledige et bedre værktøj og dermed bedre muligheder for at komme i arbejde. AF, a-kassen, kommunen eller en helt anden aktør får samtidig bedre mulighed for at understøtte de lediges jobsøgning og dermed sikre en tilstrækkelig rådighed i forhold til ledige job.

Sigtet med "Jobnet.dk" er at skabe større overblik og gennemsigtighed i udbuddet af job og arbejdssøgende og herigennem at skabe et mere fleksibelt arbejdsmarked:

- "Jobnet.dk" skal have en fremtrædende rolle i det fremtidige arbejdsmarkedssystem. Job og CV-banken skal anvendes af virksomheder, de ledige, de beskæftigede, a-kasser, kommuner, AF og andre aktører.
- "Jobnet.dk" er alle arbejdsmarkedsaktørers fælles redskab til effektiv og præcis matching mellem job og jobsøger. Såvel ordinære ordrer som åbne ordrer lægges efter aftale med virksomhederne ind i "Jobnet.dk".
- "Jobnet.dk" skal bidrage til målrettet formidling af særligt udsatte grupper på arbejdsmarkedet herunder etniske grupper, handicappede m.v. Det kan bl.a. ske med mærkningsordninger som eksempelvis "Handicap ingen hindring".
- Alle, herunder private formidlingsaktører har gratis adgang til den moderniserede "Jobnet.dk". Hermed sikres en bedre og mere individuel service over for virksomheder og ledige, idet data om nye job og om de lediges kvalifikationer er gratis og let tilgængelige for alle på jobformidlingsmarkedet.

Andre aktører

Det danske arbejdsmarked er meget varieret med mange forskellige jobområder og mange faggrupper med forskellige kvalifikationer og uddannelsesniveauer. En individuel og fleksibel indsats for alle ledige kræver derfor en bred indsigt i de enkelte brancher og faggruppers særlige forhold.

AF og kommunerne vil aldrig alene kunne sikre fuld indsigt i alle hjørner af arbejdsmarkedet. AF og kommunen har således ikke en tilstrækkelig andel af alle typer ledige job på arbejdsmarkedet til alene at kunne foretage en effektiv matchning af ledige og ubesatte stillinger på landsplan. Der er således en række andre væsentlige rekrutteringskanaler, som varetages af andre aktører end AF og kommuner, som fremover skal inddrages målrettet i kontakt- og formidlingsindsatsen.

Andre aktører med speciale i de rigtige tilbud til særlige målgrupper skal ligeledes fremover i langt større omfang inddrages i beskæftigelsesindsatsen.

Via markedsorientering og inddragelse af andre aktører er sigtet at tilbyde de ledige en individuel skræddersyet indsats, der fremmer den korteste vej til selvforsørgelse gennem ordinær uddannelse eller ordinært arbejde. Inddragelsen af andre aktører med specialiseret viden om bestemte delarbejdsmarkeder og særlige grupper af ledige, f.eks. højtuddannede eller svage grupper vil både være til gavn for den ledige og virksomhederne.

Andre aktører kan f.eks. være private virksomheder, vikarbureauer, konsulentfirmaer, uddannelsesinstitutioner, a-kasser, faglige organisationer og foreninger. Markedsorienteringen af indsatsen skal give rum for større som mindre aktører.

Der er i dag mange gode eksempler på, at andre aktører gør en god indsats, der virker. Det være sig vikarbureauer, som har succes med at formidle arbejde inden for et særligt jobområde. Det være sig private rådgivningsfirmaer, der bygger deres indsats for at hjælpe ledige i beskæftigelse på målrettede sparringsforløb med den enkelte ledige.

Andre aktører kan inddrages i hele beskæftigelsesindsatsen

Andre aktører kan inddrages i hele beskæftigelsesindsatsen: I kontakt- og formidlingsarbejdet og de skal kunne levere aktive tilbud.

Andre aktører med særlig kendskab til en afgrænset faggruppe kan eksempelvis varetage hele kontakt- og formidlingsindsatsen det første ledighedsår. Andre aktører kan ligeledes varetage en særlig målrettet formidlingsindsats for grupper af ledige, der har svært ved at opnå arbejdsmarkedstilknytning.

Andre aktører kan inddrages i sammenhængende forløb, hvor tilbud, kontaktforløb og formidling integreres. Derudover kan andre aktører bidrage med leverance af enkeltstående aktiveringstilbud

Ved inddragelsen af andre aktører skal myndigheder altid udarbejde en individuel handlingsplan, hvor målet med indsatsen præciseres.

Indhold og metodefrihed

Som udgangspunkt lægges der ikke nogen begrænsninger på de aktiviteter, som andre aktører kan sætte ind med. Det afgørende er, at indsatsen er tilpasset den enkeltes ressourcer og behov, og at der er et klart og målrettet jobsigte.

Aktiviteterne kan spænde vidt og indeholde støtte i forbindelse med jobsøgning intensiv formidling af job, vejledning, praktikforløb, opkvalificering m.v.. Andre aktører gives stor frihed til at tilrettelægge indsatsen og vælge de metoder, der bedst fremmer målet.

Forskellige former for inddragelse af andre aktører

Der sigtes mod en bred og fleksibel brug af andre aktører, og som følge heraf kan andre aktører inddrages på forskellige måder.

Andre aktører kan inddrages ved generelle samarbejdsaftaler/partnerskaber uden betalingsrelationer.

Andre aktører kan inddrages ved udbud og køb af enkelttydelser eller større sammenhængende forløb.

Køb af ydelser hos andre aktører skal så vidt muligt indeholde formidling til ordinært eller støttet job.

Ved køb af ydelser skal der gennemføres udbud. Udbud har til formål at skabe en lige og fair konkurrence mellem potentielle leverandører på pris og kvalitet, der giver myndigheden et reelt billede af, hvad markedet kan tilbyde.

Pengene skal bruges til at få de ledige i job. Ikke til administration og bureaukrati. For at reducere AF/kommunens og andre aktørers omkostninger i forbindelse med udarbejdelse af udbudsmaterialet og afgivelse af tilbud sigtes mod den administrativt mest enkle udbudsforretning. I den forbindelse skal det være muligt at anvende rammeudbud. Der skal i den forbindelse udarbejdes vejledningsmaterialer mv. om gode metoder i arbejdet med at gennemføre udbud, standardskabeloner for udbud mv., som vil blive tilgængeligt på internettet.

Med henblik på at sikre kvalitet via specialisering bør der i langt højere grad gennemføres udbud på tværs af regioner og kommuner, herunder via landsdækkende rammeaftaler og samarbejdsaftaler.

Resultataflønning

Som hovedregel bør inddragelsen af andre aktører baseres på resultataflønning. Aflønningen kan differentieres alt afhængig af, hvor langt den ledige er fra arbejdsmarkedet. Aflønning skal ske dels ved betaling af en grundydelse, dels ved betaling relateret til resultater og effekter af indsatsen. Herved modvirkes at aktørerne får et incitament til at beholde den ledige i passiv forsørgelse.

Formålet er at skabe større fokus på effekter og resultater end på volumen i indsatsen. Betingelsen for udbetaling af resultatafhængig aflønning er som udgangspunkt, at den ledige er i et varigt ordinært job i en periode efter forløbets afslutning.

Relation mellem AF/kommunen og den anden aktør

Der fastsættes ikke centrale rammer for varighed, indhold og pris ved inddragelse af andre aktører.

For at sikre en betydelig inddragelse af andre aktører i beskæftigelsesindsatsen opstilles måltal for, i hvor stor en del af indsatsen AF og kommunerne skal inddrage andre aktører.

Kommuner og AF skal så vidt mulig fremlægge informationer om egne enhedsomkostninger på hjemmesider m.v., således at konkurrencevilkår og omkostningsforhold bliver gennemsikkelige.

Der afsættes ikke en selvstændig økonomisk ramme til betaling af andre aktører. AF/kommunerne indarbejder forløb købt hos andre aktører indenfor AF's økonomiske ramme/de kommunale budgetter.

Enkle og aktive tilbud

Der er for mange tilfælde af, at aktivering gennemføres for aktiveringens egen skyld, og at der er for lidt fokus på at få de ledige i arbejde. Det skyldes blandt andet for lidt fleksibilitet i den nuværende indsats, hvor der er en risiko for lange tilbud og begrænset opmærksomhed på ledige job og jobsøgning under aktiveringen. Samtidig er ledige i for høj grad blevet sat på kurser eller projekter, som ikke eksplicit har et jobsigte.

Alle ledige, der kan varetage et arbejde, skal i job – og ikke fastholdes i aktivering, og slet ikke i tilbud, der ikke retter sig konkret mod beskæftigelse.

Fokus skal altid være den korteste vej til beskæftigelse. Det intensive kontaktføreløb med aktiv jobsøgning og formidling gennem hele ledighedsforløbet vil understøtte dette. Nogle ledige kan imidlertid have svært ved at få fodfæste på arbejdsmarkedet, og kan derfor have behov for et aktivt tilbud. Alle muligheder for formidling af job skal være udtømte, før der gives et aktivt tilbud.

De aktive tilbud skal fremover i langt højere grad tilpasses den enkeltes behov og rettes direkte mod arbejdsmarkedet. I videst muligt omfang mod konkrete job. De aktive tilbud skal gå hånd i hånd med det intensive kontaktføreløb og jobformidling, og aktive tilbud skal altid følges op af målrettet formidling af arbejde.

Samtidig skal der sættes yderligere på de typer af tilbud, der giver effekt. Erfaringerne viser, at forløb så tæt på virksomhederne som muligt har de største effekter.

Mængden af redskaber til aktive tilbud er vokset voldsomt over årene. Der er i dag 32 ordninger, heraf et væld af forskellige løntilskudsordninger. Det er blevet for svært og uoverskueligt for virksomhederne, de ledige og myndighederne. Reglerne er i dag så indviklede, at der er væsentlige administrative byrder forbundet med at administrere hver enkelt aktiveringsforløb. Disse problemer er løbende meldt ind fra både private og offentlige arbejdsgivere, og reglerne og de mange ordninger gør det vanskeligt at vise et medansvar og tage ledige ind på virksomhederne. Det er uheldigt, fordi det netop er i forbindelse med forløb ude på virksomhederne, de gode effekter om beskæftigelse nås.

Der er derfor behov for forenkling. Redskaberne skal ikke spænde ben for, at ledige hurtigt kan komme i beskæftigelse. En forenkling vil give langt større overskuelighed og lette mulighederne for at inddrage virksomhederne mere i opkvalificeringen af de ledige.

Samtidig skal det fortsat sikres, at de ledige, som gør en indsats under et aktiveringsforløb, ikke skaber utryghed på arbejdspladserne. De ledige er ikke løntrykkere på virksomhederne, og de skal ikke kunne tage beskæftigelsen fra andre. Derfor skal aktiveringsforløb på virksomhederne være tidsbegrænsede og være underlagt rammer,

der sikrer, at såvel virksomhederne og de faste medarbejdere deltager engageret i indsatsen.

Det foreslås derfor, at redskabsviften forenkles og harmoniseres, så der fremover alene er tre redskaber, der er fælles for hele arbejdsmarkedsindsatsen i AF og kommunerne:

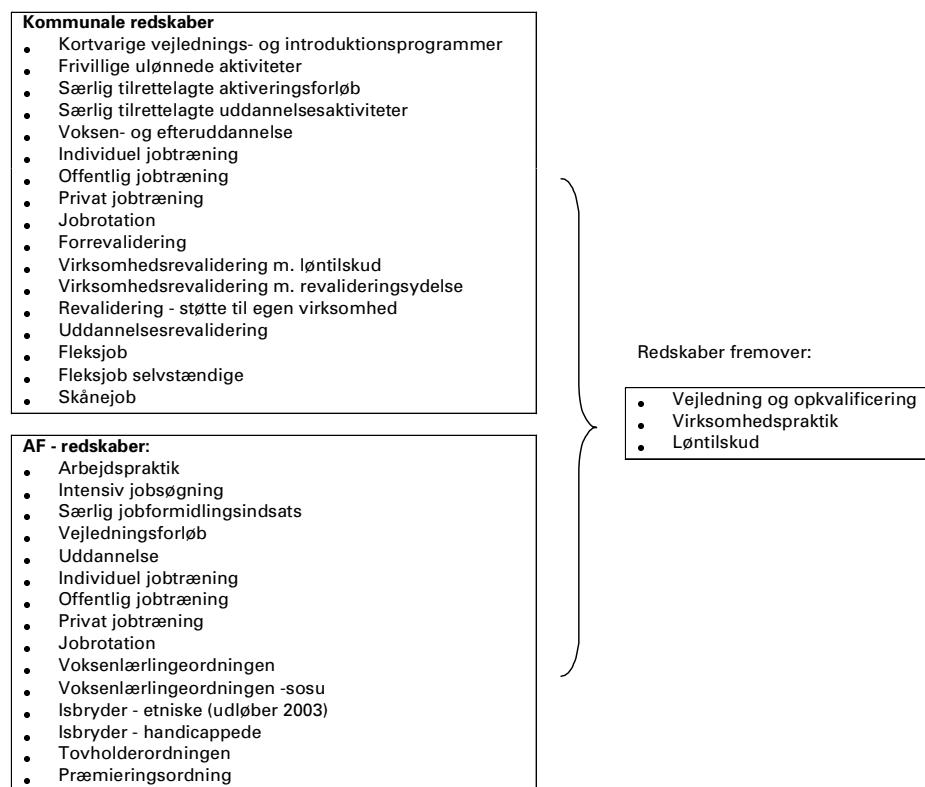
- a) Vejledning og opkvalificering
- b) Virksomhedspraktik
- c) Løntilskud.

Den lediges forsørgelsesydelse har fremover ikke længere betydning for valg af redskab - de tre redskaber kan frit kombineres i individuelle forløb efter den enkeltes behov.

Figur 1

Forenkling, ordninger og systemer

Eksisterende redskaber:

De tre redskaber erstatter eksisterende arbejdsmarkedsrettede tilbud for personer, der har behov for og ret til tilbud for at komme i beskæftigelse. Dermed forenkles regelsættet betydeligt for virksomhederne, de ledige, myndighederne og de andre aktører, der inddrages i indsatsen.

Forenklingen betyder, at der fremover vil være fælles administrativ procedure for både AF og kommunerne for oprettelse og "drift" af aktive tilbud.

Udgangspunktet er, at den enkelte fremover fortsat vil modtage den ydelse, de i dag er berettiget til, eller en løn svarende hertil.

Forenklingen udmøntes under hensyntagen til EU's statsstøtteregler.

Regeringen vil i udmøntningen af den forenklede redskabsmodel naturligvis respektere til eksisterende forlig.

Forenklet redskabsmodel

Generelt for den nye redskabsmodel gælder:

- Dagpengemodtagere, kontanthjælpsmodtagere (arbejdsmarkedsparate som ikke-arbejdsmarkedsparate), modtagere af introduktionsydelse og starthjælp, revaliderende, personer i fleks- og skånejob samt andre personer, hvor der gives tilbud, efter gældende regler, kan benytte den forenklede redskabsmodel.
- Der indføres en generel regel om, at alle skal have udarbejdet en handlingsplan ved tilbud. Arbejdsmarkedsparate kontanthjælpsmodtagere skal således fremover have udarbejdet en handlingsplan målrettet beskæftigelse.
- Som hovedregel skal tilbud kun igangsættes, når tilbuddet er et klart defineret skridt frem mod job eller hel eller delvis selvforsørgelse. Aktive tilbud skal bidrage til en hurtig tilbagevenden til arbejdsmarkedet, og skal altid følges op med målrettet formidling af arbejde og jobsøgning via kontaktføløbet.
- Et princip om, at virksomhederne betaler for, hvad de får – gælder for hele tilbudsviften.
- Varighedsbestemmelser og målrettet visitation skal sikre mod misbrug og fortrængning. Aktiveringsforløb på offentlige og private virksomheder skal altid være tidsbegrænsede, evt. med mulighed for forlængelse.
- Fremover vil der ikke være bestemmelser om, at der kun må udføres arbejde, der ellers ikke ville blive udført som almindeligt lønnet arbejde. Der indføres ligeledes ingen bestemmelser om, hvilke typer arbejde der må udføres.
- Der indføres en generel hjemmel til, at såvel kommuner som AF inden for hhv. de kommunale budgetter og AF's økonomiske ramme kan afholde udgifter til oplæringsomkostninger i forbindelse med virksomhedspraktik og løntilskud. Det kan f.eks. være mulighed for køb af bøger og arbejdsredskaber, frikøb og opkvalificering af mentor/tovholder.
- Der sikres indenfor hhv. den økonomiske ramme til AF og de kommunale budgetter hjemmel til, at der efter en konkret vurdering kan ske finansiering af relevante opkvalificeringsudgifter ved ordinær ansættelse. Der sikres endvidere hjemmel til finansiering af oplæringsomkostninger ved ordinær ansættelse (jf. oven for). Formålet er at afkorte vejen til ordinær beskæftigelse samtidig med, at den enkelte opkvalificeres til jobbet.

Udgifter til opkvalificeringsordningen for ordinært ansatte kan dækkes for personer over 30 år med 12 måneders ledighed forud for ordinær ansættelse og for unge med 6 måneders forudgående ledighed. For udsatte grupper, herunder især flygtninge- og

indvandrere, er der mulighed for, at ordningen kan anvendes efter 6 måneders ledighed. For nyankomne udlændinge kan opkvalificeringsudgifter i ordinær ansættelse dækkes fra 1. dag.

- For at sikre konstant fokus på ordinær beskæftigelse og modvirke fastholdelse i tilbud vil den enkelte ledige - også i aktivt tilbud - være omfattet af reglen om personlig kontakt mindst hver 3. måned.

De 3 redskaber

Redskab 1: Vejledning og opkvalificering

Formål:

Opkvalificering til arbejdsmarkedet, kompetenceudvikling af faglige, sproglige og/eller sociale kompetencer afhængig af den enkeltes behov.

Målgruppe:

Alle, der har behov for et arbejdsmarkedsrettet tilbud for at komme i beskæftigelse.

Status:

Ikke ansættelse.

Ydelse:

Hidtidige ydelser dvs. kontanthjælp, introduktionsydelse, starthjælp, dagpenge, revalideringsydelse, samt aktiveringsgodtgørelse.

Rammer:

Der kan f.eks være tale om følgende forløb:

- a) Korte vejlednings- og kursusforløb, fx jobsøgningskurser, afklaringsforløb m.v.
- b) Særligt tilrettelagte projekter. Særligt tilrettelagte kurser samt danskundervisning, 18 måneders erhversskoleforløb m.v.
- c) Ordinære uddannelsesforløb.

Det foreslås, at AF og kommunerne fremover kan give tilbud om alle former for uddannelse, hvis det konkrete uddannelses tilbud er målrettet mod arbejdsmarkedets behov og har et klart beskæftigelsessigte. I forlængelse heraf ophæves reglerne om uddannelser, hvortil der kan opnås uddannelsesgodtgørelse (positivlisten).

AF og kommunerne skal fremover finansiere al køb af uddannelse. Dette indebærer, at den såkaldte finansieringsomlægning, der betyder at den visiterende myndighed selv betaler for uddannelsen, fuldføres til også at dække køb af uddannelse til revalidering. Kommunerne skal have midler tilført over bloktilskuddet, og køb af tilbud til revalidering skal omfattes af de almindelige refusionsregler. Fastlæggelse af den præcise model for finansieringsomlægningen må ske i lyset af de byrdefordelingsmæssige konsekvenser.

For arbejdsmarkedsparete ledige (30-64 år) kan der indenfor det første ydelsesår gives vejledning og opkvalificering i op til 6 uger sammenlagt. Der kan altid iværksættes danskundervisning. Muligheden for 6 ugers selvvalgt uddannelse fastholdes.

Unge under 30 år skal som hovedregel benytte uddannelsessystemet på ordinære vilkår. Revalidender kan fortsat benytte alle former for uddannelse.

Redskab 2: Virksomhedspraktik/Arbejdspladsintroduktion

Formål:

Træning af faglige, sproglige eller sociale kompetencer på en offentlig eller privat arbejdsplads samt afklaring af erhvervsmaal – fx forud for ansættelse med løntilskud.

Tilbudet skal tilrettelægges ud fra den enkeltes forudsætninger og behov med fokus på den kortest mulige vej til ordinær beskæftigelse. Tilbudet kan indgå som et trin på trappen i trappetrinsmodellen.

Målgruppe mv.:

Virksomhedspraktik/arbejdspladsintroduktion gives til personer, der har et opkvalificerings- eller erhvervsafklaringsbehov, som kan tilgodeses ved en placering på en privat eller offentlig virksomhed. Redskabet anvendes kun, såfremt det forudsættes at være det mest effektfulde i forhold til en hurtig indslusning på arbejdsmarkedet på ordinære vilkår.

Målgruppen forudsættes at være dels personer, hvor et afklaringsforløb er nødvendigt i forhold til den videre indsats, dels personer, som kun vanskeligt kan opnå beskæftigelse på normale løn- og arbejdsvilkår eller i løntilskudsordning. Der kan opstilles følgende målgrupper

1. Forsikrede ledige og arbejdsmarkedsparete kontanthjælpsmodtagere.
2. Personer, som udover ledighed har problemer af social, psykisk eller fysisk karakter, fx sygdom, misbrug, psykiske lidelser, begrænsninger i arbejdsvevnen, sociale problemer mv. samt arbejdsmarkedsparete kontanthjælpsmodtagere, der ikke har erhvervs erfaring, har langvarig ledighed og problemer, der begrunder, at de ikke umiddelbart kan varetage et løntilskudsjob.

Status:

Ikke ansættelse. Der fastsættes i lovgivningen entydige regler herom.

Ydelse:

Hidtidige ydelse dvs. kontanthjælp, introduktionsydelse, starthjælp, individuelle dagpenge, revalideringsydelse, samt aktiveringsgodtgørelse.

Rammer:

For målgruppe 1 er virksomhedspraktikperioden 4 uger. Herudover er der mulighed for 3 x 1 måneds praktik som led i vejledning og opkvalificering, jf. gældende regler.

For målgruppe 2 gælder, at tilbudet som udgangspunkt kan vare op til 13 uger. Der er mulighed for, såfremt der er behov herfor, at forlænge perioden op til 26 uger. For personer med specielle behov kan det være relevant med en længere periode. Manglende dansk kundskaber er ikke i sig selv tilstrækkeligt til at begrunde forløb udover 13 uger.

Opfølgning sker hver 3. måned, hvor der tages stilling til, om betingelserne for tilbudet set i forhold til visitationen er opfyldt, og om der er behov for et andet tilbud for at sikre den korteste vej til ordinær beskæftigelse.

Det skal altid i forbindelse til tilbud om virksomhedspraktik/arbejdspladsintroduktion foreligge en handlingsplan hvoraf det fremgår, hvilken social- og beskæftigelsesmæssig indsats myndigheden har planlagt for - og aftalt med - den pågældende.

Den private eller offentlige arbejdsplads stiller sig til rådighed for opkvalificerings- eller erhvervsafklaringsforløb og er ansvarlig for, at indholdet i forløbet er i overensstemmelse med det med kommunen/AF aftalte. Arbejdspladsen stiller således arbejde til rådighed, herunder materiale og arbejdsredskaber samt instruktion og ledelse. Dette skal således modsvare den indsats, den pågældende evt. yder på arbejdspladsen.

Der fastsættes ikke regler om arbejdets karakter. Men det fastsættes i lovgivningen, at der ikke må være tale om konkurrenceforvridning.

De lokale koordinationsudvalg underrettes om kommunens anvendelse af virksomhedspraktik/arbejdspladsintroduktionsredskabet.

Redskab 3: Løntilskud

Formål:

- Oplæringsforløb: oplæring af sociale, sproglige og/eller faglige kompetencer på en arbejdsplads med henblik på at gøre den ledige kvalificeret til at varetage et job uden tilskud.
- Tilskud til praktikperioder i voksenlærlingeforløb
- Arbejdsfastholdelse for personer med varig nedsat arbejdsevne.

Målgruppe:

Alle, der har behov for et arbejdsmarkedsrettet tilbud for at komme i beskæftigelse.

Status:

Ansættelse.

Ydelse:

Overenskomstmæssig løn. Evt. særlig aftalt løn ved anvendelse af sociale kapitler eller særlig lovgivning.

Dagpengemodtagere i jobtræning hos offentlige arbejdsgivere får overenskomstmæssig løn, dog maksimalt 96,21 kr. i timen i 2002. For den enkelte dagpengemodtager skal lønnen efter arbejdsmarkedsbidrag svare til individuelle dagpenge. De individuelle dagpenge kan variere fra mindstesatsen på 82 pct. til maksimum dagpenge.

Kontanthjælpsmodtagere og starthjælpere har fælles loft svarende til ydelsen dog min. 82 pct. af max. dagpenge.

Der foretages en beregning af antallet af arbejdstimer, således at antallet af timer gange den overenskomstmæssige løn efter arbejdsmarkedsbidrag svarer til den enkeltes ydelse. Antallet af arbejdstimer rundes op til nærmeste hele antal timer af forenklingssyn og for at sikre at den enkelte mindst får en løn efter arbejdsmarkedsbidrag svarende til de individuelle dagpenge.

Beregningen af antallet af arbejdstimer foretages kun én gang i starten af hvert jobtræningsforløb. Ved beregningen tages der højde for kendte reguleringer i aftaleperioden.

Jobtræningsforløbet kan højst have en varighed på 1 år.

Løntilskud til arbejdsgivere:

Alle eksisterende løntilskudsordninger erstattes af en samlet model for løntilskud. Der opereres med 3-4 satser i form af faste kronebeløb. Det giver den administrativt mest enkle ordning for både virksomheder og myndigheder.

Der fastsættes en normal-sats på f.eks 54 kr. og en forhøjet sats på f.eks 81 kr.

Der fastsættes en særlig lav sats på f.eks 35 kr. til praktikperioder i voksenlærlingeforløb på flaskehalsområder.

Det overvejes at fastsætte en særlig høj sats, der kan gives til personer med meget begrænset arbejdsevne i revalidering og fleksjob.

Forenklingen medfører, at beregningsmetoderne for tilskud til personer i revalidering, fleks- og skånejob omlægges og bliver et fast kronebeløb.

Rammer:

For oplæringsforløb: op til et år.

Tilskud til praktikperioder i voksenlærlingeforløb op til praktikperiodens varighed, for forsikrede dog ikke udover ydelsesperiodens længde. Som led i udmøntning af den nye løntilskudsmodel permanentgøres voksenlærlingeordningen på det offentlige område.

For arbejdsfastholdende formål: ingen varighed

Administration af løntilskudsordninger skal fremover ske digitalt via en løntilskudsportal under Erhvervsportalen.

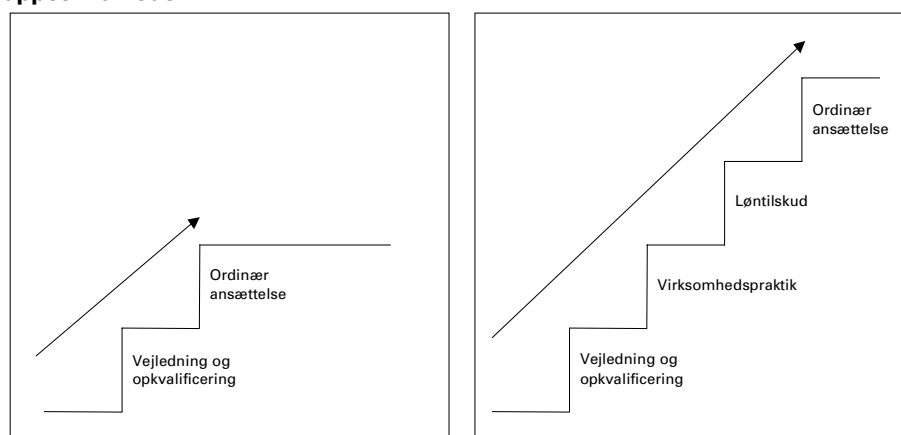
Kombinationsmuligheder

Redskaberne kan kombineres i individuelle handlingsplaner, der afspejler den enkeltes kvalifikationer og tilknytning til arbejdsmarkedet. Handlingsplanen bygges op i "trappetrin" med klart definerede mål i forhold til arbejdsmarkedet.

De tre redskaber kan kombineres på kryds og tværs. Det er behovet på arbejdsmarkedet og den enkelte lediges behov og arbejdsevne, der bestemmer, hvilket eller hvilke redskaber der er nødvendige for at opnå beskæftigelse igen. Vejen tilbage til arbejdsmarkedet bygges op i "trappetrin".

Figur 2:

Trappetrinsmodel

Ikke alle personer skal igennem alle trin. Som nævnt skal formidlings- og jobsøgningsmulighederne være udtømte, før der gives et aktivt tilbud. Nogle personer vil derfor gå direkte i ordinær beskæftigelse uden løntilskud. Andre vil have behov for et målrettet opkvalificeringsforløb. For andre personer går vejen til beskæftigelse gennem vejledning og opkvalificering forud for virksomhedspraktik eller løntilskud. Andre igen vil have behov for virksomhedspraktik efterfulgt af løntilskud. Redskabsmodellen er fleksibel og kan anvendes efter den enkeltes og arbejdsmarkedets behov.

Minimumskrav til aktivering

I forlængelse af det styrkede kontaktforsøg, der sikrer kontakt til alle ledige minimum hver 3. måned, foreslås aktiveringskravet for såvel AF's som kommunernes aktiveringsindsats justeret til et minimumskrav gældende for såvel forsikrede ledige som arbejdsmarkedsparete kontanthjælpsmodtagere.

Det betyder, at det stive 75%-krav omkring aktiveringen for forsikrede ledige skal afløses af en mere fleksibel model for krav til aktivering, som i højere grad muliggør en individualisering af indsatsen.

Samtidig skal der sættes yderligere på de typer af tilbud, der giver effekt. Erfaringerne viser, at forløb så tæt på virksomhederne som muligt har de største effekter, f.eks. jobtræning.

Minimumskravet skal sikre, at ingen ledige kan gå passivt ledige i længere perioder, samtidig med at det giver mulighed for i højere grad at målrette indsatsen mod de svageste ledige, der har et særligt behov for hjælp (udover minimumskravet) til at komme tilbage på arbejdsmarkedet.

Som noget nyt baseres minimumskravet på den enkeltes arbejdsmarkedstilknytning. Aktiveringsindsatsen fastlægges fremover i forhold til modtagelsen af offentlige ydelser (herunder dagpenge, kontanthjælp, sygedagpenge, barseldagpenge og orlovsydelse).

Minimumskravet indeholder følgende aktiveringskrav:

- Inden for det første ledighedsår (52 ydelsesuger) skal der for de over 30 årige foreligge en handlingsplan med det første tilbud til den ledige. For de unge under 30 år gælder der særlige regler.
- Efter det første ledighedsår skal der for arbejdsmarkedsparate ledige efter maksimalt 6 måneders sammenhængende passiv offentlig forsørgelse foreligge et nyt tilbud om aktivering. Det vil sige, at alle ledige som minimum skal aktiveres, hver gang de ikke har haft tilknytning til arbejdsmarkedet i 6 måneder.

AF og kommunen kan fleksibelt fastlægge indhold og varighed af tilbuddet med udgangspunkt i de 3 redskaber, herunder kombinationsforløb. Alle tilbud skal følges op af aktiv jobsøgning og jobformidling.

De ledige over 30 år har ret til at modtage relevante aktiveringstilbud efter 12 måneders ledighed, og pligt til at modtage aktiveringstilbud gennem hele ledighedsforløbet. For de unge gælder særlige regler.

Særlig indsats for udsatte personer, der er sagt op, men ikke fratruddt

I den nuværende beskæftigelsessituation er der behov for at sikre en fleksibel indsats for personer, der er sagt op, men ikke fratruddt. Masseafskedigelse på store virksomheder, der lukker, kan medføre betydelige lokale ledighedsproblemer og uheldige følgevirkninger i lokalsamfundet, som kræver særlige initiativer for hurtigt at kunne modvirkes. De afskadede skal hurtigst muligt i anden beskæftigelse, og mulighederne for at skifte til en anden branche eller jobområde skal kunne understøttes.

Derfor skal det være muligt for AF at tilrettelægge en indsats for arbejds- og uddannelsessøgende, der ikke er ledige. Dette gælder også for personer, der er opsagt, men ikke fratruddt som følge af deres opsigelsesvarsel. Det er ikke optimalt, at disse mennesker i sådanne helt særlige situationer ikke kan få den uddannelse, som er nødvendig for, at de kan komme direkte i andet job.

Mulighederne skal dog begrænses til de særlige situationer. Der er ikke mulighed for at sætte massivt ind med offentlige ressourcer i en mere generel uddannelsesindsats for beskæftigede. Dette er en opgave, som fortsat er et ansvar for det almindelige uddannelsessystem og hos virksomhederne.

Disse grupper kan bl.a. tilbydes:

- Vejledning om valg af erhverv og uddannelse
- Registrering i "Jobnet.dk" som arbejdssøgende med henblik på formidling.
- Kortere eller længere vejledningsforløb

Udgangspunktet for AF vil altid være, at opsagte personer hurtigst muligt skal have tilbudt et arbejde. Der kan dog være behov for en særlig målrettet indsats for grupper af afskedigede, som har betydelig risiko for at miste fodfæstet på arbejdsmarkedet, når de fratræder. Der kan f.eks. være tale om personer, der gennem mange år har arbejdet med stærkt specialiserede arbejdsfunktioner, og som afskediges i en høj alder.

Der foreslås følgende:

- Ved større afskedigelser kan AF yde tilskud til opkvalificering af beskæftigede i opsigelsesperioden, herunder efter- og videreuddannelse. Ved større afskedigelser forstås mindst 50 pct. af medarbejderne på et arbejdssted med mindst 100 ansatte. Beskæftigelsesministeren kan dog i særlige tilfælde fravige dette krav, når der er tale om afskedigelser af et stort antal medarbejdere samtidig med, at mulighederne for genbeskæftigelse på det lokale arbejdsmarked er små.
- Ydelse af tilskud til opkvalificering er betinget af, at der foreligger en skriftlig tilkendegivelse fra den kommende arbejdsgiver, om at den opsagte får en normal ansættelse efter indsatsen. Dette kan f.eks. ske ved, at en arbejdsgiver i en jobordre til AF skriver, at virksomheden har behov for et antal personer med en given AMU-uddannelse. Der ydes ikke tilskud til forsørgelse. De konkrete aktiviteter kan have en samlet varighed på op til 8 uger.

Ordinær uddannelse i revalideringsindsatsen

Der har i de senere år været mangel på kvalificerede medarbejdere både på det offentlige område og i den private sektor. Det gælder bl.a. sygeplejersker, samt social- og sundhedshjælpere og -assistenter på det offentlige område. På det private område er der bl.a. mangel på faglærte indenfor jern & metal, elektrikere, m.v.

I lyset af den lave ledighed og udsigterne til et fortsat knapt arbejdsudbud er der behov for en smidig og hurtig tilpasning af ledige ressourcer til de områder, hvor der er risiko for ubalancer. Kommunerne gennemfører i dag en lang række opkvalificeringsforløb via det ordinær uddannelsessystem for personer på revalidering (uddannelsesrevalidering). Det er derfor vigtig fremover at sikre, at kommunerne har et særligt stærkt incitament til at rette uddannelsesindsatsen mod områder med risiko for ubalance.

Uddannelsesrevalidering kan således tilbydes personer med nedsat arbejdsevne, som har et særligt behov for en uddannelse eller omskoling til en branche, hvor de ledige har bedre muligheder for fast, varig beskæftigelse.

Muligheder for uddannelse under revalidering er en måde at skabe bedre beskæftigelsesudsigter for en gruppe, som kan have mere vanskeligt ved at finde beskæftigelse, bl.a. som følge af nedslidning. Det afgørende ved det nye uddannelsesinitiativ er således en præcis udpegning af hvilke ledige, der skal tilbydes den særlige uddannelsesindsats, og at uddannelserne målrettes eksplicit mod brancher med risiko for mangel på arbejdskraft.

Det generelle princip er, at AF og kommunerne skal finansiere al køb af uddannelse. Det foreslås dog, at kommunerne får mulighed for at henvise modtagere af revalideringsydelse 'gratis' til ordinære uddannelser, (dvs. uden at afholde driftsudgifter) indenfor uddannelsesområder, hvor der er klar risiko for mangel på arbejdskraft. Dette forslag skal ses i tæt sammenhæng med forslaget om at fuldføre den såkaldte finansieringsomlægning, hvor AF og kommunerne fremover skal finansiere al brug af ordinær uddannelse i arbejdsmarkedsindsatsen.

Ordningen indebærer følgende:

- Der udarbejdes årligt en *friliste* over ordinære uddannelser, som kommunerne kan benytte uden at afholde driftsudgifter. Listen udarbejdes i et samarbejde mellem Undervisningsministeriet og Beskæftigelsesministeriet.
- Listen udformes, så den indeholder uddannelser, hvor der er klar risiko for mangel på kvalificeret arbejdskraft.
- Et yderligere sigte med frilisten er at give kommunerne incitament til et bredere uddannelsesvalg i forbindelse med revalidering. På friliste placeres således primært uddannelser, som kommunerne i forvejen anvender relativt lidt set i forhold til områder med risiko for arbejdskraftmangel.
- Målgruppen for ordningen er udelukkende personer, der er berettiget til revalideringsydelse.
- Kommunerne foretager en individuel visitation af revaliderende til uddannelsesstederne på baggrund af den revalideredes forudsætninger og ønsker. Revaliderende optages på uddannelser i henhold til de almindelige optagelseskriterier.

Ungeforslag

Med udsigten til et stigende arbejdskraftsbehov, kompetencebehov og faldende ungdomsårgange er det helt afgørende, at så mange unge som muligt får en uddannelse. Incitamenterne for unge til at tage en uddannelse skal styrkes, ligesom de unge, der allerede har en uddannelse, skal hurtigere ud på arbejdsmarkedet.

Den tidlige indsats for de unge under 25 år i dagpengesystemet har medført et betydeligt fald i ledigheden og givet mange unge en bedre start. I indsatsen gives ret og pligt til tilbud om uddannelse for unge uden kompetencegivende uddannelse allerede efter 6 måneders ledighed med reduktion af dagpengebeløbet med 50 pct. Til-

svarende har den meget tidlige aktivering efter 13 uger af unge under 30 år i kontanthjælpssystemet haft en positiv effekt. Disse regelsæt bør derfor videreføres.

Ungeindsatsen omfatter imidlertid ikke i dag de forsikrede mellem 25 og 30 år. Regeringen ønsker derfor en ny og mere målrettet indsats for unge forsikrede ledige mellem 25 og 30 år. I den forbindelse må der tages hensyn til, at denne gruppe er ældre og i en række tilfælde har stiftet familie.

Derudover ønsker regeringen også, at arbejdsmarkedsparete unge i kontanthjælpssystemet i højere grad tager en uddannelse. Der er i dag risiko for, at unge hænger fast i kontanthjælpssystemet, og aldrig får en uddannelse, og dermed det egentlige startskud til arbejdslivet. Med ungeforslaget sker der samtidig en stor harmonisering af arbejdsmarkedsindsatsen for unge i dagpengesystemet og unge i kontanthjælpssystemet: Alle unge skal så vidt muligt stilles lige.

Derfor foreslås følgende:

- Arbejdsmarkedsparete kontanthjælpsmodtagere under 25 år uden kompetencegivende uddannelse skal fremover have et uddannelses tilbud senest efter 6 måneders ledighed. Unge kontanthjælpsmodtagere uden andre problemer end ledighed bør have en uddannelse. Hermed har unge under 25 år uden uddannelse i såvel kontanthjælpssystemet som dagpengesystemet ret og pligt til uddannelse efter 6 måneders ledighed.
- Arbejdsmarkedsindsatsen for de forsikrede ledige mellem 25 og 30 år rykkes frem til senest efter 6 måneders ledighed. I dag igangsættes indsatsen for denne gruppe først efter 12 måneders ledighed.
- Alle arbejdsmarkedsparete unge mellem 25 og 30 år uden kompetencegivende uddannelse skal fremover have ret til et uddannelses tilbud. Ønsker den unge ikke uddannelse gives andet tilbud. Dette gælder både forsikrede og kontanthjælpsmodtagere. Unge mellem 25 og 30 år med kompetencegivende uddannelse skal have et tilbud.
- For unge under 30 år kan der som udgangspunkt ikke gives tilbud om SU-beregtiget uddannelse på dagpenge eller kontanthjælp. Dette gælder dog ikke unge på revaliderings-ydelse.
- Samtidig med at der gives tilbud til kontanthjælpsmodtagere under 25 år efter ½ års ledighed nedsættes kontanthjælpen til SU-niveau. Satsen vil fortsat være på SU-niveau, selv om den unge opgiver uddannelsen eller dropper ud af tilbud. Hvis den unge har været selvforsørgende et halvt år, vil rettighederne til normal ungesats være genvundet.
- Det skal sikres at jobsøgnings- og jobformidlingsmuligheder er udtømte for de unge efter et aktivt tilbud. Herefter gives der nyt tilbud senest efter 6 måneders ledighed. Hermed følger de unge de samme regler som de over 30 årige.

Der indføres en særlig dispensationsmulighed for særligt udsatte unge mellem 25 og 29, der har meget vanskeligt ved at gennemføre en uddannelse på ordinære vilkår.

25 - 29 årige forsørgere uden kompetencegivende uddannelse og udsatte unge forsørgere med problemer udover ledighed (ikke-forsikrede), kan således ud fra en konkret individuel vurdering gennemføre en ordinær uddannelse svarende til reglen for de over 30-årige.

Ledige over 50 år

Omkring 30 pct. af de ledige og aktiverede i 2001 var mellem 50 og 60 år. Til sammenligning udgør denne aldersgruppe ca. 21 pct. af arbejdsstyrken. Der er altså en overledighed blandt ledige over 50 år.

Overledigheden giver sig ikke udtryk i, at flere over 50 år bliver ledige. Overledigheden skyldes, at de ledige over 50 år er ledige i længere tid.

Det er væsentligt for regeringen, at personer over 50 år på arbejdsmarkedet, der berøres af ledighed, ikke bliver fanget i ledighed, men hurtigst muligt bringes tilbage til selvforsørgelse til gavn for dem selv og arbejdsmarkedet. Ledige over 50 år har mange ressourcer, der skal nyttiggøres. Derfor skal de ikke afskæres fra muligheder for opkvalificering, vejledning om nye beskæftigelsesmuligheder mv. Alternativet er - ligesom for alle andre grupper - at man kommer længere og længere væk fra arbejdsmarkedet.

Med den nye mere målrettede aktivering og kontakt mellem de ledige og AF vil *alle* ledige være omfattede af samme muligheder og tilbud.

Særlig for de ledige over 50 år er det afgørende, at der fremover er tidligere og individuelle kontaktføløb og tilbud om relevant og jobrettet aktivering, i det omfang der er behov herfor. Der er fremover ingen kvantitative krav om aktivering i et bestemt antal måneder mv.

Større vægt på jobformidling og jobsøgning, bl.a. gennem den effektive "Jobnet.dk", er speciel relevant for ledige over 50 år. Ledige over 50 år har sjældent brug for langvarige uddannelser eller jobtræning - for dem drejer det sig om at komme i job igen, hurtigst muligt.

På den baggrund er den eksisterende ordning med, at 58-59 årige kan "fritages" for aktivering overflødig. Samtidig var den et forkert signal: At "fritage" ledige over 50 år forstås som, at samfundet har opgivet dem, og at arbejdsgiverne kan gøre det samme.

Ledige over 50 år dækkes fremover af de generelle regler om kontakt og vejledning hver 3. måned, samt aktivering efter 6 måneder på passiv offentlig forsørgelse.

Endvidere tages følgende initiativer:

- Forbedret kontaktforløb også overfor ledige over 50 år og anvendelse af andre aktører end AF og kommunerne, herunder egentlige specialister i jobplacering af ledige over 50 år
- Opdyrkning af netværk og jobklubber
- Målrettet brug af Beskæftigelsesministeriets seniorpulje til bl.a. at understøtte aktiv seniorpolitik i virksomhederne
- Styrket indsats for at fastholde ledige over 50 år i job bl.a. ved øget fokus på gruppens kompetencer og helt konkret bedre vejledning af gruppen, der overvejer at trække sig tilbage fra arbejdsmarkedet, herunder mulighederne for fleksibel efterløn i stedet for fuld tilbagetrækning

Integration af flygtninge og indvandrere på arbejdsmarkedet

I forlængelse af regeringens udspil "På vej mod en ny integrationspolitik", har regeringen sammen med arbejdsmarkedets og de kommunale parter drøftet, hvordan integrationsindsatsen for flygtninge og indvandrere kan styrkes. Sigtet i udspillet er at forbedre flygtninge- og indvandrergruppers mulighed for at få fodfæste på arbejdsmarkedet og opnå selvforsørgelse. Blandt flygtninge og indvandrere er ledigheden i dag dobbelt så høj som blandt danskere, og en meget stor del af gruppen er udenfor arbejdsmarkedet. Regeringen og arbejdsmarkedets parter er enig om, at målet er, at flygtninge og indvandrere opnår samme tilknytning til arbejdsmarkedet som danskere.

Indsatsen for integration af nyankomne flygtninge og indvandrere sker også fremover i henhold til integrationsloven. Reglerne i integrationsloven bør så vidt muligt harmoniseres med den øvrige beskæftigelsesindsats, dog således at der tages særlig hensyn til de særlige behov, som nyankomne udlændinge kan have.

Regeringens udspil indeholder en model for arbejdsmarkedsintegration, der i vid udstrækning dækkes af den nye tilbudsstruktur, der er beskrevet i afsnit 3. Modellens elementer er:

- en aktiv start for alle nyankomne flygtninge og indvandrere, herunder sprogundervisning og aktivering rettet mod arbejdsmarkedet
- en trinvis opkvalificering til arbejdsmarkedet, hvor en fleksibel kombination af sprogundervisning, uddannelse og virksomhedspraktik skal sikre, at de ledige "følges" ind på arbejdsmarkedet
- ordinær ansættelse så tidligt som muligt: Arbejdsmarkedets parter vil indgå særlige aftaler, der fastlægger løn og ansættelsesvilkår, der kan imødekomme flygtninge og indvandreres specifikke behov (give plads for opkvalificering, sprogundervisning mv.). Myndighederne kan finansiere relevante opkvalificeringsudgifter efter en konkret vurdering i perioden, hvor flygtninge/indvandrere er ansat i henhold til særlige aftaler. Arbejdsgiveren betaler løn for det antal timer, den enkelte arbejder på virksomheden.

- der skal opbygges regionale kompetencer et mindre antal steder i landet, der kan fungere som "bagstopper" for AF og kommunerne i situationer, hvor der er behov for særlige indsats med henblik på at afdække og målrette flygtninge og indvandreres kvalifikationer mod arbejdsmarkedet. Andre aktører kan inddrages i denne indsats.

Derudover foreslås følgende med henblik på at styrke integrationen af flygtninge og indvandrere:

- Styrket indsats for de familiesammenførte
Integrationsindsatsen for familiesammenførte skal styrkes. Selvforsørgende familiesammenførte har i dag ikke ret til aktivering. Spørgsmålet om en styrket indsats for familiesammenførte indgår i en kommende ændring af integrationsloven.
- Organisering af integrationsarbejdet
Der er behov for en forenklet udvalgsstruktur i integrationsindsatsen, herunder en tættere sammenhæng med arbejdsmarkedsindsatsen. Det foreslås derfor, at den arbejdsmarkedsrettede del af integrationsrådenes arbejde flyttes til koordinationsudvalgene samt, at koordinationsudvalgene i den forbindelse styrkes med en repræsentant fra de lokale integrationsråd.

Ny økonomistyringsmodel i AF

De nuværende principper for økonomistyringen har betydet en begrænset fleksibilitet i anvendelsen af de samlede midler til beskæftigelsesindsatsen i AF. Det skyldes blandt andet, at økonomistyringen er tilrettelagt med udgangspunkt i styringen af indsatsen i aktivperioden, herunder i forhold til 75%-kravet.

De nuværende principper har været kritiseret for ikke at skabe tilstrækkelige muligheder for fleksibilitet i indsatsen.

Med ændringerne i beskæftigelsespolitikken skal økonomistyringen derfor justeres, således at den understøtter det generelle kursskifte i beskæftigelsespolitikken i retning af større fokus på jobsøgning og formidling og samtidig mere fleksibilitet og kvalitet i aktiveringsindsatsen. Anvendelsen af de økonomiske midler i AF skal være mere fleksibel.

Samtidig skal økonomistyringen og rammerne for bevillingsanvendelsen sikre, at der indeholdes tilstrækkelige muligheder for at gennemføre den nødvendige beskæftigelsespolitisk indsats i forbindelse med udsatte personer, der er sagt op, men ikke fratrukket.

Rammestyring i AF

Det foreslås, at driftsudgifterne til aktivering mv. styres som en fast ramme, der fordeles mellem regionerne. Driftsmidlerne kan anvendes relativt frit til køb af uddan-

nelse, køb af kontakt- og vejledningsforløb hos andre aktører, osv. Der styres ikke længere på en gennemsnitspris. Af hensyn til styringsmuligheden regionalt sikres en vis økonomisk fleksibilitet mellem finansår.

Forsørgelse under aktivering (dvs. forsørgelse under opkvalificeringsforløb, arbejdspraktik, løntilskud til jobtræning og voksenlærlingeforløb, mv.) opføres - i lighed med det kommunale område - på en særskilt ramme, hvor der vil være mulighed for at optage merudgifter i løbet af året, hvis udgifterne overstiger det forudsatte.

Med udskillelsen af forsørgelsesudgifter under aktivering fra driftsrammen til aktivering opnås, at styringen fokuserer på de udgifter (køb af uddannelse, kontaktføreløb, vejledningsforløb, mv.), der reelt er styrbare. En særskilt ramme til driftsmidlerne bidrager endvidere til at synliggøre de reelle statslige udgifter til aktivering. Dette hænger sammen med, at forsørgelsesudgifter til de ledige er en offentlig udgift uafhængigt af, om den ledige er i aktivering eller på passiv forsørgelse.

Ændringerne i økonomistyringen vil skabe større fleksibilitet i den regionale bevilningsanvendelse og vil give adgang til mere frit at bruge andre aktører til at gennemføre formidling, kontaktføreløb og aktiveringsforløb på resultatafhængige vilkår. Samtidig vil udskillelsen af driftsudgifterne fra forsørgelsen under aktivering udgøre en administrativ lettelse i AF og være mere i tråd med styringen af den kommunale indsats, hvor driftsudgifterne er opført på en selvstændig ramme.

Fleksibel tilrettelæggelse af aktiveringsindsatsen

Alle tilbud for såvel forsikrede som ikke-forsikrede ledige kan principielt igangsættes fleksibelt i hele ledighedsperioden. Det betyder, at den nuværende sondring mellem en bevilling til dagpengeperioden og en bevilling til aktivperioden i AF-systemet afskaffes.

Der kan dog ikke købes og igangsættes længerevarende uddannelsesaktiviteter over 6 uger (redskab 1: vejledning og opkvalificering) før efter 12 måneders ledighed. Dette gælder for såvel forsikrede ledige som arbejdsmarkedssparate kontanthjælpsmodtagere. Danskundervisning kan altid iværksættes.

Som hovedregel gælder, at jobsøgning og formidling er det primære fokus i beskæftigelsesindsatsen det første ledighedsår. AF og kommunerne kan dog efter individuel udpegning visitere ledige, der har særlig risiko for at miste arbejdsmarkedstilknytningen, til et tilbud inden udgangen af det første ledighedsår.

Flaskehalsindsatsen på kort og længere sigt

Det er af afgørende betydning, at flere personer bidrager med deres arbejdskraft i de kommende år for at imødekomme virksomhedernes efterspørgsel efter kvalificeret arbejdskraft. Opkvalificering af de ledige skal styrkes og målrettes direkte mod be-

hovens på arbejdsmarkedet. Dette er forudsætningen for et arbejdsmarked i god balance på såvel kort som længere sigt.

Handlingsplanen indeholder en lang række tiltag, der sigter på at øge arbejdsuddet og sikre en kvalificeret arbejdsstyrke.

- Der sættes fokus på den korteste vej tilbage til beskæftigelse. Et styrket kontaktføreløb (min. hver 3. måned) og en mere målrettet formidling afkorter søgeperioden til gavn for den enkelte og virksomhederne. Kontakten intensiveres, hvis der er tale om ledige inden for flaskehalsområder.
- Den moderniserede job- og CV-bank "Jobnet.dk" skaber gennemsigtighed i udbuddet af job og arbejdssøgende.
- En øget inddragelse af andre aktører giver mulighed for at specialisere indsatsen i forhold til bestemte delarbejdsmarkeder. Resultataflønning betyder målretning mod områder med behov for arbejdskraft.
- Omlægning af aktiveringskravet giver større mulighed for en indsats for at få ledige direkte i arbejde.
- Aktive tilbud skal understøtte en hurtig tilbagevenden til arbejdsmarkedet og skal altid følges op med aktiv jobsøgning og målrettet formidling af arbejde.
- Den nye økonomistyringsmodel åbner op for en mere fleksibel tilrettelæggelse af aktiveringsindsatsen, hvor driftsmidlerne til aktivering kan anvendes mere fleksibelt og efter behov i hele ledighedsperioden.
- AF og kommunerne kan fremover give tilbud om alle former for uddannelse, såfremt uddannelsen er målrettet arbejdsmarkedets behov og har et direkte jobsigte.
- Kommunerne skal fremover selv dække køb af uddannelse til revalidering. Det bidrager til en mere målrettet anvendelse af redskabet.
- Kommunerne får mulighed for at henvise modtagere af revalideringsydelse 'gratis' til ordinære uddannelser inden for områder med klar risiko for mangel på arbejdskraft.
- Voksenlærlingeføreløb kan igangsættes tidligt i ledighedsføreløbet og er ikke styret af særskilt økonomisk ramme. Det giver bedre mulighed for at prioritere voksenlærlingeføreløb. Voksenlærlingeordningen på SOSU-området permanentgøres.

Det skal kunne betale sig at arbejde

En fjerdedel af de, der er på offentlig forsørgelse har enten begrænset eller slet ingen økonomisk tilskyndelse til at søge et arbejde. Det gælder bl.a. mange unge, en del ufaglærte og mange indvandrere fra mindre udviklede lande. Et andet problem er, at ledige kan opnå en indkomstfremgang ved at skifte mellem forskellige offentlige forsørgelsesordninger. En ledig på kontanthjælp får stort set ikke mere ud af tage et almindeligt job til 100 kr. i timen, end han får ud af at deltage i offentlig jobtræning.

Det er afgørende for en vellykket beskæftigelsespolitik, at den enkelte får en økonomisk fremgang, når han eller hun begynder et ordinært ustøttet arbejde. Derfor skal beskæftigelsespolitikken indrettes, så det kan betale sig at arbejde.

Særligt for gifte kontanthjælpsmodtagere er der væsentlige samspilsproblemer.

Med de gældende regler skal en gift kontanthjælpsmodtager med børn tjene op imod 26.000 kr. pr måned (160 kr. i timen), før familien er bedre stillet, end hvis begge modtog kontanthjælp. Dette er urealistisk for langt de fleste kontanthjælpsmodtagere. Når kontanthjælpsmodtagere kommer i arbejde, opnår de typisk en timeløn på omkring 100 kr. i timen.

Loft over kontanthjælp og andre offentlige ydelser.

For mange, især gifte, på kontanthjælp kan det ikke betale sig at arbejde. Det kan derfor være vanskeligt at motivere denne gruppe til at søge og fastholde arbejde. Det finder regeringen uacceptabelt - både for samfundet og for de kontanthjælpsmodtagere, som derved fastholdes som en marginaliseret gruppe.

Regeringen vil derfor indføre et loft over kontanthjælpen og andre ydelser, sådan at det sikres, at det samlede rådighedsbeløb på kontanthjælp så vidt muligt altid er lavere end ved almindeligt arbejde, også på lavtlønsområder. Herved sikres det, at der er økonomiske incitamentter til at arbejde.

Loftet skal omfatte kontanthjælpen, "særlig støtte" og boligstøtte. Andre ydelser som f.eks. børnefamilieydelse og børnetilskud skal ikke ind under loftet. Der skal naturligvis tages hensyn til, om der er tale om forsørgere eller ikke forsørgere, ligesom loftet skal være forskelligt for enlige og gifte/samlevende.

Loftet skal træde i kraft efter en vis periode på kontanthjælp. Arbejdsindkomst skal ikke medregnes når loftet beregnes, herved styrkes incitamentterne til at arbejde - også få timer - yderligere.

Loftet vil forbedre incitamentterne til at komme ud af kontanthjælp, uden at der sker generelle nedsættelser af velfærdsydelserne. Loftet skal især virke overfor de familier, som sammenlagt har så høje ydelser, at det ikke kan betale sig at arbejde. Det er helt overvejende par med flere børn, som er i den situation.

Loftet kan tidligst træde i kraft 1. januar 2004, da der er indgået et politisk forlig om boligstøtte, som rækker frem til denne dato.

Kontanthjælp til reelt hjemmegående erstattes med et forsørgertillæg til ægtefællen

For familier på kontanthjælp, hvor den ene ægtefælle ikke reelt vil have et arbejde udenfor hjemmet, er reglerne i dag sådan, at familien skal fratages hele kontanthjælpen. Det skyldes, at grundprincippet for kontanthjælp er, at ægtefæller har gensidig forsørgerforpligtelse.

Kommuner kan i dag i begrænset omfang gøre brug af en anden regel: Kontanthjælpen til den hjemmearbejdende kan erstattes med et forsørgertillæg til den ægtefælle, der står til rådighed, så det samlede niveau bliver lavere, end når begge er til rådighed. Muligheden kan anvendes i de få tilfælde, hvor den pågældende aldrig har haft arbejde eller deltaget i aktivering.

Derfor foreslås det at udvide adgangen til at benytte reglen, så den kan anvendes i *alle* tilfælde, hvor en ægtefælle reelt ikke står til rådighed for arbejdsmarkedet.

Forhøjet beskæftigelsestillæg til gifte kontanthjælpsmodtagere

Får en gift kontanthjælpsmodtager ordinært arbejde, er der i dag modregningsregler, der betyder, at parrets øgede indkomst modregnes i den anden ægtefælles kontanthjælp.

Modregningsreglerne for gifte kontanthjælpsmodtagere er en af de væsentligste årsager til, at denne gruppe oplever, at det ikke kan betale sig at arbejde. For at sikre, at det altid kan betale sig at få ordinært arbejde, selv ved et begrænset antal timer og lønninger på mindstelønsniveauet, foreslås følgende:

- Fremover skal gifte kontanthjælpsmodtagere kunne beholde en større del af lønnen, før der sker fradrag i ægtefællens indkomst. Det opnås ved at forhøje beskæftigelsestillægget for ægtepar fra 11,50 til 28 kr. i timen.
- Kontanthjælpen for ægtepar med børn nedjusteres med 500 kr. pr. person pr. måned. Hermed sker (sammen med forslaget ovenfor) en mindre omfordeling fra kontanthjælpsægtepar, hvor begge er passive, til par, hvor den ene er i arbejde.

Begge ændringer bidrager til at sikre, at en gift kontanthjælpsmodtager vil opnå en mærkbar forbedring af familiens økonomi ved at tage arbejde, også ved lønninger omkring mindstelønnen. Ved de gældende regler medfører et sådan job et tab på 100 kr. om måneden.

Det foreslås, at både retten til et forhøjet beskæftigelsestillæg og nedjustering af kontanthjælpen først træder i kraft efter 6 måneder på kontanthjælp.

Afvikling af beskæftigelsestillæg ved aktivering

Det bør som hovedregel være sådan, at den eneste beskæftigelse, der giver en indkomstfremgang, er ordinær beskæftigelse.

For ledige, der er i aktiveringsforløb, bør gælde, at de ledige skal have dækket ekstra omkostninger ved aktivering, men egentlig indkomstfremgang bør som hovedregel afvente, at de ledige opnår ustøttet arbejde. Derudover ønsker regeringen at harmonisere og forenkle regler om tillæg til ydelser under aktivering. Derfor foreslås at:

- Beskæftigelsestillægget til kontanthjælpsmodtagere afskaffes.
- Den særlige aktiveringsgodtgørelse på op til 1.500 kr. pr. måned for kontanthjælpsmodtagere afskaffes. Kontanthjælpsmodtagere kan fortsat modtage op til 1.000 kr. pr. måned i aktiveringsgodtgørelse (den gennemsnitlige udbetaling er i dag på 750 kr.).
- Regler for tilskud til uddannelsesmaterialer samt tilskud til kost og logi i forbindelse med aktivering harmoniseres.
- Regler for anvendelsen af det skattemæssige befordringsfradrag for ledige præciseres.

Personer på starthjælp og introduktionsydelse kan fortsat modtage et beskæftigelsestillæg i forbindelse med virksomhedspraktik på 11,50 kr.

Forenkling og afbureaukratisering

Forenkling af dagpenge- og kontanthjælpsreglerne

Som led i den samlede indsats for at øge arbejdsudbudet er der behov for at justere enkelte elementer af dagpenge- og kontanthjælpssystemerne, så de i højere grad tager sigte på de lediges egen og arbejdsmarkedsindsatsens fokus på ordinær beskæftigelse.

Målet opnås gennem en samlet forenkling og harmonisering af reglerne for forsikrede ledige og kontanthjælpsmodtagere.

I dagpengesystemet er der behov for at ændre og forenkle reglerne om opgørelsen af dagpengeperioden og dimittendreglerne.

I såvel dagpenge- og kontanthjælpssystemet bør der gennemføres en forenkling og harmonisering af rådighedsreglerne i forhold til de arbejdsmarkedsparate grupper.

Nedenfor gennemgås de enkelte forslag.

Referenceperioden moderniseres med henblik på forenkling.

Den samlede ydelsesperiode i dagpengesystemet er nu fire år, hvoraf det første år (inden for en 2-årig referenceperiode) benævnes dagpengeperioden, og de sidste tre år (inden for 4-årig referenceperiode) benævnes aktivperioden.

I forbindelse med afskaffelse af sondringen mellem dagpengeperiode og aktivperiode, jf. tidligere, slås referenceperioderne på henholdsvis 2 og 4 år sammen til en referenceperiode på 6 år, således at der bliver tale om ret til dagpenge i 4 år inden for 6 år. Dette er primært et teknisk forslag som konsekvens af afskaffelse af sondringen mellem dagpenge- og aktivperioden. Samtidig foreslås det, at forbrug af ydelsesperioden fremover opgøres i uger i hele ydelsesperioden.

Dimittenders ret til dagpenge, nyberegning for dimittender og medlemmer omfattet af mindstesatsreglerne

Dimittender er bedre stillet i forhold til erhvervelse af dagpengeret end andre forsikrede. Karensperioden (ventetiden) er omtrent et år kortere, dagpengeretten opnås uden krav om erhvervsarbejde, og mulighederne for at opnå en højere dagpengesats er lempeligere. For at forenkle reglerne samt sikre, at nyuddannede så hurtigt som muligt opnår varig beskæftigelse inden for deres uddannelsesområde, foreslås følgende:

Reglerne om beregning af ny sats for dimittender og medlemmer omfattet af mindstesatsen og værnepligtige justeres således:

- dimittender får først ret til en nyberegning 12 måneder efter 1. udbetaling af dagpenge. Beregningen sker fortsat på grundlag af de seneste 12 ugers/3 måneders sammenhængende beskæftigelse.
- der indføres tilsvarende regler for medlemmer, der får udbetalt dagpenge med mindstesatsen, samt værnepligtige, der er optaget under aftjening af værnepligten.

Reglerne om dimittendoptagelse justeres således:

- der stilles krav om 1 års medlemskab forud for dagpengeret til nyuddannede,
- der gives derfor adgang til, at studerende kan optages under studiet,
- Der fastsættes et særligt lavt medlemsbidrag under uddannelsen.

Forenkling af rådighedsreglerne

Sammenlignet med andre lande har vi et godt offentligt forsørgelsessystem herhjemme. Det betyder – som hovedregel - ikke, at de der får arbejdsløshedsdagpenge eller kontanthjælp har meget at ”slå til søren med”. Derfor har regeringen ingen planer om at skære i ydelserne generelt.

Problemet er, at samspillet mellem forskellige ydelser kan betyde, at mennesker bliver låst fast på passiv forsørgelse i stedet for at komme tilbage i et aktivt arbejdsliv. Derfor skal vi stille krav om, at folk reelt står til rådighed for arbejdsmarkedet. Det gælder også, selv om der ikke lige er tale om et drømmejob.

Rådighedsreglerne for forsikrede ledige og kontanthjælpsmodtagere bør i videst mulig omfang være de samme. Det vil styrke arbejdsudbuddet, og reglerne vil blive enklere.

I dag gælder der forskellige regler om rådighed alt afhængig af, om man er medlem af en a-kasse eller ej. Kontanthjælpsmodtagere skal tage mod arbejde, som man kan bestride allerede fra dag ét. Forsikrede ledige kan vente med at tage arbejde uden for deres fagområde til efter tre måneder. De regler vil blive harmoniseret således, at alle ledige skal tage mod rimeligt arbejde, dvs. arbejde de kan bestride fra 1. ledighedsdag.

Vi har også set på, om kommunerne og a-kasserne er håndfaste nok i deres vurderinger af, om de ledige reelt står til rådighed. Vi vil have vished for, at kontrollen med, om de ledige reelt står til rådighed, er effektiv.

Vi vil også gå sanktionsreglerne efter i sømmene. En vis ensartethed i reglerne er at foretrække. Men vi er også nødt til at tage hensyn til, at kontanthjælpen er det næreste sociale sikkerhedsnet og dermed også det mest fintmaskede.

Aktiv rådighed i forhold til tilbud om beskæftigelse og aktivering er en nødvendig betingelse for at kunne modtage offentlige forsørgelsesydelse. Alle ledige, der kan

påtage sig et arbejde, skal være parate til det, og gøre en indsats - også på egen hånd - for at komme tilbage i beskæftigelse.

Som led i en samtænkt beskæftigelsesindsats - og på sigt målet om et énstrengt system - er det nødvendigt at sikre, at regler og principper om rådighed og sanktioner er ensartede og forståelige, så der er bedst mulig overensstemmelse mellem, hvordan systemet træffer afgørelser ved brud på rådigheden for forskellige grupper af ledige.

Harmonisering af reglerne for kontaktforløb og tilbudsvifte for forsikrede ledige og arbejdsmarkedsparete kontanthjælpsmodtagere m.v. bør samtidig følges op af en forenkling og harmonisering af rådighedsreglerne.

Forslagene på rådighedsområdet og de sanktioner, der følger af ikke at stå aktivt til rådighed, indføres ikke alene for at gennemføre stramninger i forhold til de ledige. I dag er sanktionsreglerne således for stramme på nogle punkter, idet det er muligt tidligt at "smække kassen i", hvorfor sanktionen ikke altid fungerer rimeligt i praksis. Det gælder bl.a. for ledige dagpengemodtagere i aktivperioden, som efter de gældende regler mister dagpengeretten, hvis de afslår et tilbud, og herefter skal opfylde et beskæftigelseskrav på 52 uger for igen at blive berettiget til dagpenge. Der indføres derfor en mere ensartet og administrerbar rådighedssanktion på 5 ugers karantæne i førstegangstilfælde, samtidig med at kontrollen forbedres.

Efter gældende regler stilles der i vid udstrækning samme rådighedskrav til dagpengemodtagere og arbejdsmarkedsparete kontanthjælpsmodtagere. På en række områder er der dog væsentlig forskel på reglerne.

For de ikke-arbejdsmarkedsparete kontanthjælpsmodtagere gælder i dag særlige rådighedsregler som følge af, at gruppen ofte kan have andre problemer end ledighed. Der er således god grund til at opretholde de særlige og mere lempelige regler for denne gruppe. På dette område lægges derfor ikke op til ændringer.

Det skal sikres, at de særlige regler kun anvendes i forhold til ikke-arbejdsmarkedsparete, således at alle arbejdsmarkedsparete kontanthjælpsmodtagere, jf. forslaget om en forbedret visitation ovenfor, omfattes af de regelsæt, der gælder for ledige, der er parate i forhold til arbejdsmarkedet.

Det foreslås, at der gennemføres en harmonisering på 4 områder for dagpengemodtagere og arbejdsmarkedsparete kontanthjælpsmodtagere:

- Rådighedsregler
- Rådighedsafprøvning
- Rådighedssanktioner
- Rådighedskontrol og -registrering

Rådighedsregler

Harmonisering og forenkling af rådighedskrav for dagpenge- og arbejdsmarkedsparete kontanthjælpsmodtagere:

- Jobsøgning- og overtagelse af rimeligt arbejde fra 1. ledighedsdag
- Jobsøgning under aktivering (såvel aktiv som passiv rådighed), med mindre der foreligger dispensation, fordi den ledige deltager i et særligt målrettet uddannelses- eller opkvalificeringsforløb.
- Udvidet geografisk mobilitet, f.eks. krav om 4 timers daglig transport med off. transportmidler. Administrationen sker sådan, at den lediges kompetencer udnyttes effektivt og hensigtsmæssigt.
- Krav om udvidet geografisk mobilitet for mellem- og højtuddannede. Pligten til udvidet geografisk mobilitet administreres således, at der i videst muligt omfang tages hensyn til den lediges familiemæssige forpligtigelser (enlig forsøgere mv.).
- Krav om udarbejdelse og placering af digitalt CV i "Jobnet.dk", som er tilgængelig for arbejdsgivere, AF og kommuner

Rådighedsafprøvning

Styrkelse af den reelle rådighedsafprøvning gennem kontaktførelse og særlige jobprojekter:

- Målrettet kontaktførelse hos AF/kommunen for ledige, hvor AF/kommunen finder, der er tvivl om rådigheden
- Rådighedsafprøvning gennem pligt til at søge konkrete åbne jobordrer efter krav fra AF, a-kassen eller kommunen
- Rådighedsafprøvning i særlige jobprojekter, der ikke udbydes som ordinært arbejde
- Sanktion til ledige, som ikke giver meddelelse til AF/kommunen/arbejdsgiveren om sygdom i tilfælde, hvor den ledige er givet et tilbud, en handlingsplan eller jobformidling hos AF/kommunen eller skal møde til jobsamtale hos en arbejdsgiver
- Sanktion til ledige, som ikke 14 dage før ferieafholdelse giver AF/kommunen besked herom (undtagelse ved ferie på enkeltdage)

Rådighedssanktioner

Harmonisering af sanktioner i dagpenge- og kontanthjælpssystemet:

- Fælles 1. gangs sanktion på 5 uger for alle forseelser (jobophør, afslag på formidling og aktivering). I 5 ugers perioden afskæres dagpengemodtageren fra ydelser. For arbejdsmarkedsparete kontanthjælpsmodtagere reduceres ydelserne med 1/3.

- Fælles 2. gangs sanktion ved gentagen forseelse inden for 12 mdr. Krav om 300 timers ordinært arbejde inden for 10 uger. Indtil kravet er opfyldt afskæres dagpengemodtageren fra dagpenge, mens arbejdsmarkedsparete kontanthjælpsmodtagere får reduceret ydelsen med 1/3, indtil de har haft 300 timers ordinært arbejde indenfor 10 uger, dog højst i 20 uger.
- For kontanthjælpsmodtagere kan der under sanktionsperioden ved såvel 1. som 2. gangs sanktion ske genfremsættelse af et afslået tilbud eller fremsættes nyt tilbud, og kontanthjælpsmodtageren kan under deltagelse i dette tilbud modtage den reducerede ydelse i den resterende del af sanktionsperioden.
- Rådighedssanktioner skal tage højde for, at en person, der rammes af en sanktion i dagpengesystemet, ikke kan opnå kompensation herfor via kontanthjælpsreglerne. Det foreslås derfor, at de i karantæneperioden alene kan udbetales kontanthjælp med tilbagebetalingspligt.

Rådighedskontrol og -registrering

Harmonisering af rådighedsregler og rådighedssanktioner forudsætter, at der opbygges en vis ensartet registrering og kontrol med den administrative praksis og anvendelsen af reglerne. I modsat fald vil der være væsentlig risiko for, at praksis vil udvikle sig forskelligt i henholdsvis kommuner og a-kasser.

Harmoniseringen vil indebære en øget offentlig kontrol med a-kassernes rådighedsvurdering samt udbygget registrering af kommunernes anvendelse af rådighedsreglerne.

Finansieringen af kontanthjælpsydelser indebærer i sig selv incitament for kommunerne til at undgå fejludbetaling af ydelser. For a-kasserne er der tilsvarende incitament til at undgå fejludbetaling, idet a-kasserne selv skal dække fejludbetalinger, der konstateres i forbindelse med Arbejdsdirektoratets kontrol- og tilsynsindsats.

For at øge den offentlige kontrol med a-kassernes udbetalinger udvides Arbejdsdirektoratets kontrol med a-kassernes rådighedsadministration. I sager, hvor AF underretter a-kassen om negative hændelser, og hvor a-kassen ikke pålægger medlemmet sanktion, skal direktoratet kontrollere a-kassens afgørelse.

Den centrale registrering, overvågning og kontrol med kommunernes administration af rådighedsreglerne vil blive udbygget med henblik på vidensopsamling til brug for *benchmarking* og *best-practice* blandt kommunerne. Endvidere skal der på sigt etableres en kontrol med den kommunale administration af rådighedsområdet, der svarer til Arbejdsdirektoratets kontrol med a-kassernes rådighedsvurderinger.

Beskæftigelsesrådet

Ved regeringsdannelsen samledes beskæftigelsesindsatsen for såvel arbejdsmarkedsparete, ikke arbejdsmarkedsparete som personer med begrænsninger i arbejdsevnen i eet ministerium.

I forlængelse heraf foreslås det at samle den rådgivning, beskæftigelsesministeren hidtil har fået fra henholdsvis Landsarbejdsrådet (LAR) om arbejdsmarkedspolitikken og fra Det sociale Råd (DSR) om indsatsen på det rummelige arbejdsmarked i et nyt samlet Beskæftigelsesråd.

Det foreslås at:

- LAR og DSR lægges sammen til et nyt råd, Beskæftigelsesrådet
- Det bliver Rådets opgave at være rådgivende over for ministeren i spørgsmål vedrørende beskæftigelsespolitikken, herunder indsatsen over for personer, der ikke kan klare et job på almindelige vilkår.

Beskæftigelsesrådet sammensættes så det svarer til den nuværende repræsentation i LAR suppleret med De Samvirkende Invalideorganisationer (DSI).

Formanden for Beskæftigelsesrådet udpeges af beskæftigelsesministeren efter indstilling fra rådet.